

DAGVAARDING IN HOGER BEROEP

L244383

Heden, de
heb ik,

tweeduizendvierentwintig,

OP VERZOEK VAN:

1. **Appellant 1**, wonend X , te X, gemeente X;
2. **Appellant 2**, wonend X te X, gemeente X;
3. **Appellant 3**, wonend X te X, gemeente X;
4. **STICHTING SCHONE POLDER**, gevestigd aan de Zeedijk 9 (4588 RG) te Walsoorden, gemeente Hulst;

allen te dezer zake woonplaats kiezend op het kantoor van hun advocaat mr. R. Hörchner aan de Princenhagelaan 1b3 (4813 DA) te Breda, die te dezen door verzoekers als advocaat wordt gesteld en deze dagvaarding zal indienen en als zodanig zal optreden, alsmede anderszins bepaaldelijk is gevolmachtigd om te doen hetgeen nodig is in deze zaak;

AAN:

de publiekrechtelijke rechtspersoon **DE STAAT DER NEDERLANDEN** (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), zetelende te Den Haag, die in deze zaak uitdrukkelijk woonplaats heeft gekozen aan de Bezuidenhoutseweg 57 (2594 AC) te Den Haag op het kantoor van mevrouw mr. K. Winterink (Pels Rijcken, zijnde de landsadvocaat), welk kantoor zich ermee akkoord heeft verklaard dat de dagvaarding aan dat adres zal worden uitgebracht, daarom aan die gekozen woonplaats mijn exploit doende en afschrift hiervan, latende aan:

AANGEZEGD:

dat rekwiranten, op nader aan te voeren gronden, in hoger beroep komen tegen het vonnis van 1 mei 2024 van de Rechtbank Den Haag, bekend onder zaak- en rolnummer C/09636625 / HA ZA 22-869 (**productie 56**), tussen appellanten als eisers in conventie en geïntimeerde als gedaagde geweest;

IN HOGER BEROEP GEDAGVAARD:

om + in de - om + uur, niet in persoon, maar vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen ter terechtzitting van het Gerechtshof Den Haag, aan het adres Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag (Postbus 20302, 2500 EH Den Haag);

MET AANZEGGING, DAT:

- a. indien gedaagde in hoger beroep advocaat stelt maar het hierna te noemen griffierecht niet tijdig betaalt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen gedaagde zal verlenen en diens in hoger beroep gevoerd verweer buiten beschouwing laat;
- b. bij verschijning in het geding van gedaagde een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;
- c. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website:
www.kbvg.nl/griffierechtentabel;
- d. van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overlegd:

1e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24 lid 2, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel,

2e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

MET DE BIJZONDERE AANZEGGING DAT:

deze dagvaarding (in het geval van appellante Stichting Schone Polder) strekt tot het instellen / voortzetten van een collectieve actie / vordering als bedoeld in artikel 3:305a BW (subsidiar: artikel 3:303 BW) jegens gedaagde en dat appellante Schone Polder op straffe van niet ontvankelijkheid verplicht is deze dagvaarding aan te tekenen in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 3:305a BW;

dat de aantekening het gevolg heeft dat het Hof de zaak aanhoudt totdat een termijn van drie maanden na de datum van aantekening is verstreken (tenzij het hof appellante Schone Polder aanstonds niet ontvankelijk verklaart);
dat na het verstrijken van deze termijn de behandeling wordt voortgezet in de stand waarin de zaak zich bevindt tenzij de termijn op grond van artikel 1018d lid 2 Rv is verlengd of een andere collectieve vordering voor dezelfde gebeurtenissen is ingesteld;

dat aanvullend op deze dagvaarding een afzonderlijke Memorie van Grieven zal worden ingediend, die evenzeer zal worden aangetekend in het bedoelde centraal register;

TENEINDE:

alsdan op eerste instantie aangevoerde en nader bij Memorie van Grieven aan te voeren gronden te horen eis doen en concluderen dat het Gerechtshof te Den Haag het zou behagen te vernietigen het vonnis op 1 mei 2024 door de Rechtbank Den Haag gewezen, en, opnieuw rechtdoende geïntimeerde (de Staat der Nederlanden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)) te veroordelen en de vordering van appellanten alsnog toe te wijzen en die van geïntimideerde af te wijzen, met veroordeling van geïntimeerde in de proceskosten van beide instanties en de nakosten.

De kosten dezes zijn voor mij, deurwaarder, € 112,37 + verhoging 21% BTW € 23,60;

De verhoging van het tarief van de ambtshandeling met 21% vloeit voort uit het feit dat eisende partij de omzetbelasting niet kan verrekenen in de zin van de Wet op de Omzetbelasting 1968, hetgeen eisende partij uitdrukkelijk aan ondergetekende heeft verklaard.

Deurwaarder

Samenvatting

1. Aan de orde is het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 1 mei 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:6446, C/09/636625 / HA ZA 22-869). Bij die uitspraak zijn de vorderingen van de vier eisers afgewezen.
2. Eisers 1 t/m 3 zijn woonachtig en als agrariër werkzaam in het Zeeuwse gebied dat in zijn algemeenheid wordt aangeduid als 'de Perkpolder'. Twee van hen zijn akkerbouwer. Een van hen heeft een gemengd bedrijf (akkerbouw en veeteelt). Officieel betreft dit gebied de (vroeger geheten: Westelijke) Perkpolder, de Noordhofpolder en de Mariapolder. Zij zijn daar ook woonachtig.

3. Eiser 4 (Stichting Schone Polder) heeft toen doel het herstel, behoud en de bescherming van het milieu, de landschappelijke en natuurlijke waarden, de kwaliteit van de leefomgeving, de veiligheid en gezondheid van mens en dier, de cultuurhistorische waarden en de bereikbaarheid van de Westelijke Perkpolder en de daaraan grenzende polders, als genoemd in de statuten, en de Westerschelde vanaf de Perkpolder tot en met Krevehille, alsmede al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.
4. De Staat (te weten de Dienst Landelijk Gebied (hierna: DLG)) heeft in 2014 opdracht gegeven voor het aanleggen van een zeedijk (zeedijk Perkpolder). Deze aanleg vormde onderdeel van het project Natuurcompensatie Perkpolder dat in 2008 werd gestart in samenwerking met een ander lichaam van de Staat, te weten Rijkswaterstaat (hierna: RWS). De verantwoordelijkheid voor de aanleg van deze dijk is, na opheffing van de DLG op 1 januari 2015, overgedragen aan RWS. In datzelfde jaar is de aanleg van de dijk ook afgerond. Met instemming van beide partijen (DLG & RWS) is bij deze aanleg te zeer verontreinigd, dan wel onvoldoende geschoond, materiaal toegepast, dat de wettelijke normen op tal van elementen (ernstig) overschrijdt. Het

gaat om materiaal waaromtrent de Staat zelf al vanaf 2005 twijfels en zorgen heeft geuit. Desalniettemin heeft zij het materiaal doen gebruiken, zonder extra voorzorgsmaatregelen en zonder tussentijdse monitoring.

5. Hoewel in de onderhavige discussie regelmatig wordt gesproken van het toepassen van thermisch gereinigde grond (hierna: TGG), blijkt uit tal van deskundigenrapporten, waaronder het rapport van Bodemkundig Bureau Edelman dat het gebruik van deze term niet correct is, omdat er juist sprake is van niet of onvoldoende gereinigde grond. In de zeedijk van Perkpolder is sprake van een (wisselend) mengsel van thermisch gereinigde asfalt en thermisch gereinigde grond (hierna: TAG/TGG). Bovendien is gebleken dat zogenaamde vliegassen (die door verhitting zijn ontstaan en afgescheiden zouden moeten blijven) er in voorkomend geval later door de producent doorheen zijn gemengd. Het materiaal heeft eigenschappen die sterk afwijken van de eigenschappen van gewone grond (X, pag. 15).
6. Los van de vraag of het materiaal wel of niet voldoende gereinigd zou zijn, wordt het materiaal in deze dagvaarding eenvoudshalve aangeduid met de term 'TGG' of 'TAG/TGG'.
7. Uit het deskundigenbericht van Bodemkundig Bureau Edelman volgt dat het materiaal toegepast in de zeedijk Perkpolder niet tot stand is gebracht volgens de eisen van het geldende SIKB protocol 7510 (X, pag. 7-8) en dat het gebruik van dit materiaal in de zeedijk daarmee in strijd is met het Besluit bodemkwaliteit (X, pag. 37). Tegen de eisen in blijkt de vulstof, bestaande uit kalk en vliegass, niet uit de toegepaste TAG/TGG verwijderd te zijn (X, pag. 7-8). Bovendien voldoet het materiaal niet aan de normen van 'industrieklassegrond', zijnde de maximale norm voor grond in Grootschalige Bodemtoepassingen (GBT) als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.
8. Hoewel het voor de aansprakelijkheid van de Staat op zichzelf niet relevant is, is het nuttig om erop te wijzen dat uit verschillende andere documenten, betreffende o.a. de handhaving van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) jegens de producent ATM Moerdijk, is gebleken dat de hiervoor bedoelde normoverschrijdingen zijn terug te voeren op de processen bij ATM, die zich vele jaren heeft schuldig gemaakt aan onvoldoende reiniging of zelfs onverantwoorde samenvoeging van materiaal dat nu juist gescheiden moest worden en blijven. De TAG/TGG uit de zeedijk Perkpolder bevat tal van giftige stoffen, zoals benzeen, toluen en minerale olie. Deze stoffen zouden na reiniging bij hoge temperatuur (thermische reiniging) niet langer in het materiaal aanwezig kunnen zijn (X, pag. 14).

9. Bij een goede partijkeuring middels het uitgebreide stoffenpakket (volgens de geldende Beoordelingsrichtlijn SIKB protocol 7510 en volgens het Procescertificaat van ATM Moerdijk) zou het onderhavige materiaal moeten zijn afgekeurd, aldus deskundige Edelman (X, pag. 37 en 47).
10. Het gebruik van het desbetreffende TAG/TGG in de zeedijk bij Perkpolder was en is voorts in strijd met het geldende normdocument, het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit (X, pag. 47).
11. Overigens is niet alleen verboden materiaal gebruikt, ook heeft men zich bij de aanleg van de dijk niet gehouden aan eerdere afspraken, aannames en tekeningen:
 - a. Uit onderzoek van o.a. Deltares (X, pag. 39, 57) en Tauw (X, pag. 24) blijkt dat de verontreinigde grond is toegepast op plaatsen waar deze niet zou kunnen/mogen liggen.
 - b. Op tal van locaties, bijvoorbeeld waar vroeger een rijksweg of sloten hebben gelegen, blijkt dat er onder de dijk geen (verontreiniging remmende) kleilaag aanwezig is (X, pag. 39, 57-58) (X, pag. 16, 57) (X, pag. 11). Dit staat haaks op de aannames/conclusies van Rijkswaterstaat (X) en Deltares/RIVM dat *'de overal aanwezige kleilaag van 50 centimeter of meer'* de gevolgen van verontreiniging zou beperken en dat daarmee invulling is gegeven aan de zorgplicht die ontstaat wanneer ontoereikende grond toch is toegepast.
 - c. De toplaag klei waarmee de TAG/TGG zou zijn afgedekt, is op diverse plaatsen ook niet aanwezig (X, pag. 34). In plaats daarvan is het materiaal op deze plekken afgedekt met zand. De TAG/TGG is dus niet overal *'ingepakt in een laag klei'* (X pag. 60). Bovendien is deze zandlaag watervoerend (X, pag. 16), waardoor een sterkere uitloging van verontreinigende stoffen ontstaat.
12. Als gevolg van het gebruik van TAG/TGG dat niet aan de normen voldoet en is toegepast in strijd met de geldende regelgeving, is een significant risico ontstaan m.b.t. de verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater van het gebied Perkpolder. Hoewel de interventiewaarden van het Besluit Bodemkwaliteit niet het bepalende karakter zijn (omdat die zien op verontreinigingen voorafgaand aan 1987), kan er wel op worden gewezen dat zelfs deze interventiewaarden voor verscheidene stoffen fors zijn overtreden (X, pag. 49 en X, pag. 19). Deze stoffen zullen zich over de gehele lengte van de dijk verspreiden, in het bijzonder (maar niet uitsluitend) op plaatsen waar het materiaal in contact komt met regenwater en/of zich in het grondwater bevindt en/of er sprake is van een ondiepe grondwaterstand (X, pag. 39) en/of waar het materiaal geen kleilagen ontmoet (X, pag. 60).
13. De gevaren van TAG/TGG zijn al heel lang bekend. Uit de toelichting bij het Besluit Bodemkwaliteit van 2008 blijkt al dat de toepassing van TAG/TGG met risico's is omgeven:

*“Het zand dat bij de reiniging van TAG vrijkomt is hetzelfde zand dat is gebruikt voor het maken van asfalt. (...) Dit zand kan normaliter gewoon een bodemfunctie vervullen. Daarbij is wel aandacht noodzakelijk voor de voorgeschiedenis van het zand afkomstig uit de reiniging van TAG. Daarom is het **noodzakelijk om meer parameters te onderzoeken** dan de parameters die regulier worden onderzocht. Dergelijke elementen moeten onderdeel uitmaken van een beoordelingsrichtlijn of de procedure bij partijkeuringen, waarbij de voorgeschiedenis van de partij ook aanleiding kan zijn voor aanpassing van het analysepakket en voor het zo nodig apart bewerken van TAG ten opzichte van andere materiaalstromen.”*

14. Het TNO had zelfs in 2006 al geschreven:

*“Voor een aantal stoffen valt op dat het **overschrijdingspercentage** van de U1 voor thermisch gereinigde grond (afkomstig van het bestand NVPG-T en ATM) **duidelijk hoger ligt** dan voor de overige categorieën hergebruiksgrond (ongereinigde grond en extractief gereinigde grond). Het gaat hierbij om de stoffen molybdeen, vanadium, fluoride, bromide en sulfaat.” (X)*

15. Medio 2014 hebben DLG, RWS en Deltares zelfs expliciet getwijfeld aan de toepassing van de TAG/TGG in de zeedijk bij Perkpolder. Desondanks hebben zij het gebruik hiervan niet voorkomen. Sterker nog, terwijl men al gealarmeerd was, heeft men geen extra maatregelen genomen om de processen rond de aanleg van de dijk te begeleiden en te controleren.
16. Schade en dreigende schade is o.a. gelegen in de aanwezige en dreigende verontreiniging van het in de polder aanwezige grond- en oppervlaktewater door de TGG. Grondwater gebruiken de agrariërs voor de bevoeiing van hun gewassen. Zij zijn daarbij aangewezen op de onder het gebied aanwezige ‘zoetwaterbel’, die zich op enkele meters onder het maaiveld bevindt. De noodzaak daarbij blijkt wel uit het feit dat in Zeeuwse gebieden zonder zoetwaterbel (en met brak of zelfs zout water) landbouw bijvoorbeeld niet of moeilijk mogelijk is.
17. Oppervlaktewater wordt ook gebruikt voor het besproeien van hun gewassen met gewasbeschermingsmiddelen en, in het geval van de eiser 1, als drinkwater voor dieren. Dat oppervlaktewater is onbruikbaar geworden of dreigt onbruikbaar te worden.
18. Aan de orde is ofwel dreigt: het moeten stoppen van landbouwactiviteiten, een lagere economische opbrengst van gewassen en/of claims van derden. De verontreiniging en in het leven geroepen onzekerheden hebben een waardeverminderend effect op de gronden, die zij bezitten, dan wel pachten. Ook is er schade voor de ecologie in het gebied. Die ecologie, zoals de insectenstand, vogelstand en bodemgesteldheid/bodemleven, is medebepalend voor de kwaliteit van de landbouwgebieden en de opbrengsten daarvan. Dit geldt mede voor kwetsbare gebieden zoals het Natura 2000-gebied Westerschelde Saefthinge en het natuurgebied de Vogel (X, pag. 39, 63).

19. Eisers wensen de dreigende schade te voorkomen en reeds geleden schade te verhalen op de Staat. De Staat is om meerdere redenen aansprakelijk. Zij heeft o.a. de dijk **laten aanleggen** in strijd met artikel 13 Wet bodembescherming en de artikelen 7 en 35 Besluit bodemkwaliteit. Voor zover anderen, zoals (onder)aannemers of leveranciers van grond, in dat verband niet geleverd zouden hebben, wat was afgesproken of wat in de regelgeving staat beschreven, is dat een kwestie die voor rekening van de Staat als **opdrachtgever** komt. Voorts is de Staat **eigenaar** en **beheerder** van de werken. Zij is aansprakelijk voor de niet-conformiteit, schade en risico's die voortvloeien uit haar werken/opstallen.
20. Eisers hebben de Staat meermalen aangeschreven en in 2020 tijdig aansprakelijk gesteld. De Gemeente Hulst heeft in november 2021 in een handhavingsbesluit geoordeeld dat de Staat de artikelen 13 Wbb en 7 Bbk heeft overtreden. Daarbij stelt de gemeente dat **de Staat ten tijde van de aanleg van de dijk wist of redelijkerwijs moest weten** dat de grond die werd aangeduid als Thermisch Gereinigde Grond (hierna (ook wanneer deze onvoldoende of niet gereinigd was) te noemen: TGG) **niet aan de wettelijke normen voldeed**. De Staat heeft toen, volgens het college van Hulst, nagelaten om af te zien van het gebruik van deze TGG, onvoldoende toezicht gehouden op de kwaliteit van de TGG en geen maatregelen genomen om uitloging en andere effecten van de TGG te voorkomen (preventieplicht). Bovendien is de Staat in ieder geval in 2016 gebleken op de hoogte te zijn van de overschrijdingen van de normen en heeft **tot heden nagelaten fysieke maatregelen te treffen** om de situatie ongedaan te maken en de gevolgen te beperken.
21. Bij beslissing van 26 november 2022 (**X**) heeft het college van burgemeester en wethouders van de **gemeente Hulst** het gestelde in het handhavingsverzoek bevestigd en geoordeeld dat **de Staat** zich inderdaad heeft **schuldig** gemaakt en (zonder verdere maatregelen) zich schuldig blijft maken **aan overtreding van artikel 13 Wbb**. Bij de beslissing op bezwaar van 15 juni 2022 (**X**) heeft het college volhard in dit standpunt. Daarbij heeft het college o.a. het volgende gesteld:

“Het enkele feit dat de TGG onder productcertificaat is geleverd levert geen dwingend bewijs op dat degene die de grond toepaste niet wist of redelijkerwijs kon vermoeden dat door de toepassing van de TGG de bodem en het oppervlaktewaterlichaam verontreinigd konden worden.”

“Ook was in 2013 al bekend dat bij de thermische reiniging van TAG de vulstof niet werd verwijderd. (...) De Staat had derhalve op zijn minst redelijkerwijs kunnen vermoeden dat de TGG die werd toegepast thermisch gereinigde TAG kon bevatten. De Staat had ook weet kunnen hebben van de twijfels over de geschiktheid van het bestaande normenkader voor het beoordelen van de verontreinigingen in TAG.”

*“Uit de in het bestreden besluit genoemde rapporten van de onderzoeken die zijn verricht, blijkt dat zich **verontreiniging van het grondwater en oppervlaktewater heeft voorgedaan**, zodat daarmee de zorgplichten van artikel 13 Wbb en artikel 7 Bbk alsnog in werking treden. Ook als de Staat voorafgaand aan de toepassing niet wist of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat toepassing tot verontreiniging kon leiden.”*

22. Zelfs na kennisneming van de zo vele deskundigenrapporten van Deltares, RIVM, RoyalHaskoning DHV en Bodemkundig Bureau Edelman weigert de Staat jegens de eisers zelf, als jegens de gemeente in de genoemde handavingsprocedure, te erkennen dat er sprake is van overtreding van de regelgeving en een onrechtmatige daad. Inmiddels **zes jaar na kennisneming van het gebruik van verboden stoffen** blijft de Staat maar stellen de situatie *'eerst te willen monitoren'*. De Staat heeft zelfs geen enkele tijdelijke maatregel getroffen om de schade te beperken of te voorkomen (denk aan: het slaan van damwanden, het toepassen van plaatselijke sanering, het inpakken van de dijk met isolerende materialen en het afvangen van hemelwater en ander water om dit (vergelijkbaar met industrieel afvalwater) te laten afvoeren).
23. De Staat is door de Gemeente Hulst bevolen om uiterlijk 1 juli 2022 een plan van aanpak in te dienen, met daarin concrete maatregelen om deze illegale situatie aan te pakken. Inmiddels is gebleken dat de Staat op 29 juni 2022 een dergelijk plan zou hebben ingediend. Tot stijgende verbazing van de eisers heeft de Staat het betreffende document echter aangemerkt als *'bedrijfsgeheim'*. Kennisneming van dat document zou de Staat *'reputatieschade'* en *'financiële schade'* kunnen opleveren.
24. De laksheid van de Staat bij de aanleg van de dijk, het onvoldoende voortvarend optreden sinds de kennis van 2016 dat er illegale stoffen zijn gebruikt, het nog steeds maar niet treffen van beperkende maatregelen, de weigering – zelfs zes jaar na dato – om de situatie te herstellen, alsook het plaatsen van het eigenbelang (vermeende *'bedrijfsgeheimen'* en *'reputatieschade'*) boven het algemene belang van het milieu en veiligheid van personen, dieren en bedrijven, de rechtmatige boerenbelangen en de huidige en toekomstige leefbaarheid van gebied, maakt dat er sprake is van een zeer ernstige zaak. De **Staat is in dezen bijzonder weigerachtig**.
25. De eisers hebben bij de Rechtbank Den Haag gevraagd om de volgende verklaring voor recht, een bevel tot het treffen van (meerdere) maatregelen, een vergoeding van diverse kosten en (voor wat betreft eisers 1 t/m 3) verwijzing naar de schadestaatprocedure.
26. De afwijzing van deze vorderingen wordt thans in hoger beroep integraal aangevochten door dezelfde eisers. Voor zover de vordering van Stichting Schone Polder kwalificeert als een collectieve vordering ex artikel 3:305a BW is deze vordering bekend gemaakt in het centraal register.

(...)

"HET IS OM DEZE REDENEN:

Dat eisers u verzoeken, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad,

I. te verklaren voor recht dat:

- a. *de Staat jegens eisers onrechtmatig heeft gehandeld en/of nog steeds onrechtmatig handelt gezien de artikelen 6:162 BW en/of 6:174 BW en/of 1a Woningwet en/of 7, 35 en 63 Bbk en/of artikel 13 Wbb en/of 5:37 BW en/of artikel 21 GW en/of de artikelen 2 en 8 EVRM, door, respectievelijk voor:*
- 1. het in 2014 – 2016 (laten) aanleggen van de in deze dagvaarding bedoelde dijk(en), geheel of gedeeltelijk bestaande uit stoffen die niet voldoen aan de Wet bodembescherming en het Besluit Bodemkwaliteit, waaronder de artikelen 63 en 35 Bbk (GBT), doordat de gebruikte stoffen/grond materialen de maximale industrieklassewaarden overschrijden en aldus wettelijk niet zijn toegestaan; en/of*
 - 2. in strijd met de artikelen 13 Wbb en 7 Bbk, alsmede in strijd met de artikelen 21 Grondwet en 8 EVRM, de betreffende dijk(en) aan te (laten) leggen, terwijl de Staat wist of redelijkerwijs moest vermoeden dat de te gebruiken stoffen (TGG/TAG) schade zouden kunnen opleveren voor het milieu, de gezondheid, de biodiversiteit, de leefbaarheid van het gebied en/of de bedrijfsbelangen van aldaar gevestigde agrariërs, dieren en ecologie in bredere zin, zonder hiervan af te zien en/of zonder het treffen van preventieve en/of isolerende maatregelen ter plaatse en/of zonder genoegzame controles vooraf en tussentijds op de overlegde certificaten en de daarbij gebruikte (tekort schietende en niet geëigende) (standaard)stoffenpakketten en/of zonder tussentijdse monsternemingen en controles door bezoeken ter plaatse, dossiercontroles; en/of*
 - 3. in strijd met de zorgplichten van de artikelen 13 Wbb en 7 Bbk, alsmede in strijd met de artikelen 21 Grondwet en 8 EVRM, vanaf 2016 tot nu, de situatie van deze dijk/dijken niet ongedaan te maken (te herstellen) tot een rechtmatige toestand door middel van het verwijderen van de verontreinigde grond en de toepassing van correcte grond met maximaal industriewaarden, terwijl er ondertussen bovendien geen genoegzame preventieve, alsmede beperkende/tijdelijke maatregelen zijn om uitlogging/uitstroming van verontreinigende stoffen, zouten en stoffen met een gevaarlijk hoge pH-waarde naar de bodem, het grondwater, aanwezige sloten, andere oppervlaktewateren en de op de sloten uitkomende horizontale drainagesystemen van agrariërs te voorkomen of te beperken, terwijl de Staat (in de zin van bewindslieden en voor de Staat werkzame bestuursorganen en ambtenaren en/of in haar opdracht werkzame bedrijven/organisaties/personen wier kennis moet worden toegerekend aan de Staat) in ieder geval sinds eind 2016, dan wel 2018 of medio 2019, o.a. door de genomen monsters en rapporten, zoals maar niet uitsluitend het in deze dagvaarding genoemde Deltares-rapport van 2016, wist of kon weten dat de bij de bouw van de dijk gebruikte stoffen de maximale industriewaarden overschreden, alsmede dat deze anderszins schadelijk zijn of kunnen zijn o.a. vanwege een te hoog zoutgehalte en/of (al dan niet in combinatie met hemelwater, oppervlaktewater of grondwater) te hoge pH-waarde; en/of*

4. *(in aanvulling op het gestelde onder 3.) omwonenden, recreanten en bezoekers sinds 2016 tot heden niet te waarschuwen middels adequate berichtgeving en waarschuwingsborden en -tekens, naast of nabij de dijk(en), voor gevaren die aan deze TGG/TAG verbonden zijn, o.a. inhoudend dat het water verontreinigd is of kan zijn en/of niet geschikt is om in te zwemmen en/of niet geschikt is voor dieren om in te zwemmen en/of niet geschikt is om te vissen en/of niet geschikt is voor dieren om uit te drinken en/of niet geschikt is om agrarisch te gebruiken (besproeiing, gewasbeschermingsmiddelen), alsmede door na te laten de toegang van mens en dier tot de bedoelde oppervlaktewateren fysiek te verhinderen middels hekwerken, afzetlinten enz.*
5. *het sinds 2006, althans 2011 althans 2013, niet of onvoldoende houden van of realiseren van toezicht (ILT, Rijkswaterstaat, Ministerie) op ATM Moerdijk, terwijl de Staat (of aan hem toe te rekenen bestuursorganen, ambtenaren, bewindslieden en bedrijven) wist of redelijkerwijs kon weten dat de als TGG geleverde stoffen niet voldeden aan het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit en/of dat de reinigingsprocessen van ATM sinds die jaren in strijd waren met de wet, de geldende richtlijnen en/of de omgevingsvergunning, althans dat de TGG-certificaten sinds die jaren en daarna (o.a. door het nalaten van monitoring op redelijkerwijs te verwachten stoffen, zout en pH-waarden en zich te beperken tot het standaardstoffenpakket) niet overeenkwamen met de werkelijke aard en risico's van deze stoffen. Daarmee heeft de Staat de kans op de koop toe genomen en/of er bijgedragen dat deze stoffen in strijd met de regels, richtlijnen en zorgplichten in het milieu zouden worden gebruikt, terwijl de Staat het in zijn macht had en terwijl dit tot zijn taken behoorde om deze risico's en dit onrechtmatige gebruik van onvoldoende geschoonde afvalstoffen te voorkomen en te beperken;*

zulks terwijl hieruit schade voor eisers en hun belangen is voortgevloeid en in de toekomst zal of kan voortvloeien, welke toerekenbaar is of voor rekening komt van Staat.

- b. *de Staat schadeplichtig is voor de door eisers 1 t/m 5 geleden schade, te lijden schade en de kosten en maatregelen ter voorkoming van dreigende schade, bestaande uit of verband houdende met:*
- beschadiging van de kwaliteit van oppervlaktewateren en grondwater, waaronder de essentiële zoetwaterbel in het gebied, tot het gebruik waarvan eisers gerechtigd zijn;*
 - beschadiging van de ecologische werkomgeving (biodiversiteit) en het milieu, die in bredere zin noodzakelijk is voor of bijdraagt aan de oogsten en een leefbare omgeving voor vee;*
 - het moeten uitwijken naar andere waterbronnen, ten behoeve van veedrenking, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bevloeien van gewassen, met alle kosten van dien (transport; vergunningen, tijd/personeel);*
 - beschadiging van gewassen en/of lagere economische opbrengsten voor de gewassen, vanwege objectief vaststelbare beschadiging door schadelijke stoffen ofwel vanwege*

objectiveerbare bezwaren van afnemers (schade aan de goede naam van de Perkpoldergroenten);

- *de onzekerheid ten aanzien van een duurzame bedrijfsvoering en belemmering van bedrijfs(toekomst/keuze)mogelijkheden, zoals de overstap naar biologische, gecertificeerde landbouw;*
- *immateriële schade;*
- *het zelfs het moeten stoppen van agrarische activiteit, wanneer verontreiniging aanhoudt;*
- *waardevermindering van de gronden en zelfs de woningen/bedrijfspanen van de eisers, zowel door objectief vaststelbare verontreiniging als door een negatieve, objectiveerbare eigen beleving en andere argumenten van kopers;*
- *claims van derden;*
- *kosten inzake het moeten vaststellen van de aansprakelijkheid van de aard en omvang van de schade en buitengerechtelijk verhaal; en*
- *kosten inzake het moeten bewegen van de Staat tot het treffen van beperkende maatregelen (korte termijn) en verwijdering van de verontreinigde grond (lange termijn);*
- *wettelijke rente.*

en deze zaak, wat betreft eisers 1 t/m 5, te verwijzen naar de schadestaatprocedure, waarin de schade nader zal worden gespecificeerd en bewezen;

alsmede:

- II. *de Staat te veroordelen om de onder 3. genoemde en bedoelde maatregelen te treffen binnen twee weken na betekening van uw vonnis;*
- III. *de Staat te veroordelen om binnen vier maanden na betekening van uw vonnis alle dijken/dijklichamen te verwijderen waarin de bedoelde stoffen (TGG/TAG) aanwezig zijn, inclusief grondlagen die er bovenop of eronder zijn gelegd om gezamenlijk de dijk(lichamen) te vormen en te doen gebruiken en veilige dijken/dijklichamen aan te brengen voldoen aan de eisen van de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit;*
- IV. *de Staat te veroordelen om binnen vier maanden na betekening van uw vonnis alle sloten die naast de dijk liggen, te verwijderen en met die sloten in contact staande oppervlaktewateren/watergangen, alsmede hun oevers, te saneren, alsmede alle grond en grondwaterstromen te saneren die direct of indirect met de TGG/TAG in aanraking zijn geweest of kunnen zijn beïnvloed door de in de TGG/TAG aanwezige stoffen of zout- en/of pH-waarden.*

alsook:

- V. *de Staat te veroordelen in de deskundigenkosten die zijn opgekomen in de voorafgaande procedure tot verkrijging van een voorlopig deskundigenbericht, zijnde de kosten die Bodemkundig Bureau Edelman in rekening heeft gebracht, ten bedrage van € 7.260,00 (**productie X**) te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de dag waarop eisers die deskundigenkosten hebben voldaan;*
- VI. *de Staat te veroordelen in de kosten van dit geding.”*